

„APRÍLOVÉ VÁNOCE V ŘEHČI“

**Sborník prací 19. ročníku
literární soutěže**

**ŘEHEČSKÁ SLEPICE
2020**

Vážení přátelé,

podevatenácté snesla Řehečská slepice sborník textů, tentokrát věnovaný vánoční tematice. Za pořadatele musím napsat, že téma inspirovalo řadu soutěžících ke kvalitním příspěvkům.

Porota neměla lehkou úlohu, zvláště v prozaické kategorii, kde se sešlo mnoho kvalitních příspěvků. Poroty posuzovaly celkem 65 příspěvků, 25 v poezii, 26 v próze a 13 v písňových textech.

Nakonec se porotkyně a porotci docela shodli, i když počet oceněných je opět vysoký, a to ještě hlavně v próze zůstaly některé práce „pod čarou“ opravdu jen o pověstný chloupek. Navíc i rozdíly mezi cenou a čestným uznáním byly minimální. Jsem rád, že se do sborníku vešly i některé práce, které neměly daleko k ocenění, ale ani sborník není nafukovací.

A těm, kteří nakonec patří k těm šťastnějším, porota vzkazuje, aby svoje ocenění nepřeceňovali. Zároveň vzkazuje těm, kteří zůstali „pod čarou“, že i porotci jsou jen lidé, mohou se mýlit.

Tradičně byla udělena Cena Knihovny Václava Čtvrtka, neboť jičínská knihovna je spolupředatelkou naší soutěže. Hlavní cena letos udělena nebyla, i když k ní jedna práce neměla daleko. Možná že je to důsledek velkého množství dobrých prací, takže se názory poroty rozložily mezi více prací a žádná úplně nepřevyšovala ty ostatní.

Doufám, že Vám četba sborníku zpříjemní řadu chvil, že Vás pohladí laskavý humor příspěvků i poezie, že se vrátíte při čtení do jičínské knihovny jednoho dubnového odpoledne, jak aspoň věřím. Nechť Vás náš sborník zahřeje u srdce!

My vám přejeme hodně literárních úspěchů a radosti ze psaní! A pokud nám zachováte přízeň v jubilejním 20. ročníku v roce 2021, budeme rádi. Příští rok bychom v Řehči rádi bilancovali, a tak autorkám a autorům ponecháme volné téma „Humor kolem nás!“. Zároveň bychom chtěli vyzvat všechny ty autorky a autory, kteří se dlouhodobě účastní naší soutěže, aby zavzpomínali a přispěli do nesoutěžní kategorie textem na téma: „Můj život se Slepici (Řehečskou)!“

Za organizátory a porotu Václav Franc

Radka M. POSLUŠNÁ
Nejvýznamnější Vánoc postava

Dva tisíce let mi sochy staví lid
v kostele, doma i venku na ulici,
vídám před sebou davy modlících,
všem přináším vánoční klid.

Jsem tu já, já první mezi všemi,
nejvýznamnější Vánoc postava
jež v betlémcích hrdě postává
a obětavě přináší mír na zemi

Snad nějaký nebetyčný hlupec
najde se, co ještě hloupě váhá,
komu patří ta největší sláva?

Nedivte se mojí zasloužené pýše,

jsem ten volek, co na Ježíška
dýše
v Betlémě.

Nedivte se moji zasloužené pýše,
už můj děd byl zlaté tele za
Mojžíše
pod horou Sinaj.

Prostě jsem Vůl nad všechny
voli,
vůl nejvolovatější!
Lepší než tele, lepší než kráva,
jsem největší vůl,
volejte volům sláva!

Jan ŘEHOUNEK
Tři králové

Zasněženou ulicí tři kluci běží,
na hlavě čepice z papíru,
jedenáct, dvanáct je jim stěží,
košile bílé jsou jim nad míru.

V promrzlé dlani křídla žmoulají,
K+M+B píšou nad dveře.
My tři králové... falešně zpívají,
tak dlouho, až někdo otevře.

...štěstí, zdraví, dlouhá léta...
hlas pubertou se zajíká,
...my jsme k vám přišli
zdaleka...
Poznal jsem načerněného

Pepíka!

Pak košík nastaví s prosbou
koledy,
mince tam cinkne, bonbón v
pozlátku.
Pozdravovat mám od dědy...
couvá Pepíček pozpátku.

Děkujem, pane, a zas jdou,
košile courají blátem dál.
Jó, když jsem já takhle s partou
svou
chodíval jako král.

Josef JINDRA

Hodinky

Břečka na obloze, brečka na zemi. Zlatá neděle před Štědrým dnem, sedm hodin na budíku, lákavý čas si ještě hodinku přispat. Jenže:

„Moniko, nech toho, nebo tě plácnu,“ zabručel tatínek a zasunul vyčnívající nohu zpátky pod peřinu. Ale ne tak docela, aby pata nekoukala. Sedmiletý smíšek a neposeda Monika dobře věděla, že táta má pro ni slabost a neplácne, a znovu na nabízeném místě zalechtala.

„Tak teď toho mám dost a Ježíšek ti nic nenadělí!“

Tohle bylo vážné varování. Poslední dobou byla nejistá, jestli Ježíšek v těch dárcích přece jen nemá prsty a jestli to nezařizují jen sami rodiče. A tak svoje přání Ježíškovi položila před týdnem na okenní parapet, aby to četli táta s mámou i Ježíšek.

„Milý Ježíšku moc nutně potřebuju hodinky na ruku...“ a ještě pár dalších věcí, aby ještě něco vyšlo. Na svůj věk četla i psala docela obstojně. Ovšemže hodinky nepotřebovala. Ale Maruška, co vedle ní seděla, hodinky měla a každou chvíli se na ně důležitě podívala a Moniku to štvalo. A tajně si přála hodinky takové, jaké měla zrovna Maruška, zlaté se zlatými ručičkami nebo ještě hezčí. A co by ne, ale raději tajně.

Cobydup ten s rozechvěním očekávaný Štědrý večer přišel. Maminka po večeři sklídila se stolu nádobí, Monika ze samé nervozity skoro nejedla. Budou tam? A s napětím čekala na zazvonění zvonku z obýváku, odkud Ježíšek právě odletěl a kde byl ozdobený svítící stromeček a dárky pod ním a celé odpoledne se tam nesmělo. Bráška Ivek byl úplně klidný a dojídal své čokoládové bonbony. Věděl totiž své. Bude to jako každý rok, vedle všelijakých rukavic, pyžam, punčoch a svetřů dostane knížku o pyramidách, kterou už měl přečtenou, protože už před týdnem objevil tajnou skrýš, kde byla ukryta.

Zvonek – a Monika se první vrhla do obýváku, stromeček se zlatou hvězdou nahoře svítil všemi barvami, ale ona jakoby ho nevnímala, hned pod něj, překládala složené dárky ze strany na stranu a hledala to, co chtěla najít, tedy podlouhlou krabičku s

hodinkami, ale nenacházela. Teď rozpačitě klečela před stromečkem a jen provinile a omluvně se podívala po dětském pokojíčku a po panence mrkačce, o což si také psala.

„Moniko, támhle na té veliké krabici je napsáno, že je pro tebe,“ řekl tatínek. Nedůvěřivě se podívala, krabici sice viděla, jak by ne, když měla možná metr, ale myslela, že tam asi budou nové kuchyňské váhy pro maminku. Ale podle nápisu to bylo pro ni. Rozvázala kličku na červené stuze, kterou byla krabice zavázána. Otevřela ji a ejhle!, byla tam další krabice, jen stuha úvazku byla modrá. Nervózně se zasmála: „Dobrej vtíp!“ odtušila. Vyjmula ji, rozvázala a ona uvnitř další krabice a stuha byla zelená. Už se nesmála a jestli ano, tak jen útrpně. Tohle je už asi konec, jenže chyba lávky! Uvnitř zase další krabice, pečlivě ovázaná fialovou stuhou. Už se jí ani rozbalovat nechtělo, už tušila krabici další, jen barvu stuhy neodhadla. Myslela na černou, a ona byla stříbrná. Tak teď toho měla opravdu dost. Prázdné krabice zabíraly v obýváku všechno místo a říkala si, že tohle je asi trest od Ježíška, že byla moc často neposlucha. Zlatá stuha na další, už nevelké krabici. Ani ji nechtěla rozbalovat, třeba bude úplně prázdná. Sklesle a otráveně ji přec jen rozvázala a otevřela a výraz obličeje se okamžitě změnil. Ležela tam krabička podlouhlá, modrá a nebylo pochyb, že uvnitř by mohlo být to, o co si hlavně psala. A byly tam! Hodinky! Dýchala prudce, až se zajíkala, a nábožně je vyzvedla.

Jmenovaly se Zarja, byly takové podlouhlé, stříbrné nebo snad jen nerezové, ale zrcadlově lesklé, na světle žlutém podkladě černé číslice i ručičky. Řemínek kožený, stříbřitě šedý.

Chvilku ani nedýchala, tvářila se slavnostně a šťastně a jen tak mezi rty zašeptala „děkuju, Ježíšku“, ač teď už skoro jistě věděla, že to byl tatínek. Takovou trýznivou legraci s krabicemi by si Ježíšek nevymyslel!

Chvilku si pohrála s pokojíčkem a s panenkou, aby se jako neřeklo, ale hned zase v rukou hladila hodinky a ani si nevšimla, jaká překvapení přinesl Ježíšek druhým. Bráška Ivek, který si myslel, že všechno ví dopředu, jen zíral, že knížka s pyramidami patřila tatínkovi, on dostal jinou a k tomu stavebnici Merkur, tatínek nějaké elektrické nářadí a maminka místo kuchyňské váhy měla v balíku robota. Monika to nevnímala a v myšlenkách se vracela, že vlastně si

představovala hodinky jiné, jaké nosí Maruška. Zlaté. kulaté, zlaté ručičky i čísla a na baterii. Že prý jsou to „švýcarské“. Tedy nebyly od Ježíška, ale už dřív od tatínka. Tatínek byl ředitelem továrny a asi byl bohatší než náš Ježíšek. Ale tak ať, i tyhle jsou hezké, jsou jen jiné. A zase ona, Monika, se dobře učí, soudružka učitelka ji často chválí a jednou ji vzala mezi pářáčky, aby jim ukázala, jak dobře umí číst. Marušku nechválí, protože špatně počítá a plete si písmena.

Čas pokročil, rodiče si sedli před televizi a koukají na pohádku, Ivek si čte a se starými drsnými Vikingy se na jejich lodích plaví po neznámých mořích do neznámého světa a Monika se zhlíží ve vysokém zrcadle a sleduje, jestli jí hodinky sluší. Inu, ženská!

Jiří VÍDEŇSKÝ **České Vánoce**

Ó Tannebaum, ó Tannebaum
zdobíme stromek Made in China,
přijíždí Santa od Jičína

Coly má plný kamion.
My dobře víme,
je to on.
Co nosí dárky za tisíce:
Lepší než mají spolužáci
lepší než kolegyně v práci

To musí být
tak život běží
pod stromkem
celý majlant leží

Že nemáš?
Neva!
Půjčí rádi
vždyť stačí natáhnout jen ruce

A v létě?
Stromek šatně v koutě
a na krku exekuce.

Alena BARTOŇOVÁ
Mourek

Děda František vešel do ložnice. Pomalu za sebou zavřel dveře, zůstal stát a rozhlédl se po místnosti. Neviděl babičku, asi se někde museli v domě minout. Pohled se mu zastavil na malé vnučce Fanynce, ta mu spokojeně ležela v jeho posteli. V noci si mu potichounku vlezla pod deku. Pokašlávala, týden se o ni s babičkou starali, byla nemocná, a tak nemohla do školky.

Vnučce bylo pět let, na všechno měla odpověď, se vším si věděla rady po svém. Vždycky něco vymyslela, co okolí překvapilo. Teď spinkala jako andělíček, přesto, že bylo už po osmé hodině ranní.

Sedl si vedle ní na kraj postele. Fanyнка otevřela oči. Zadívala se na dědu těma svýma velkýma hnědýma očima a odhrnula si rukou tmavé vlasy spadlé do tváře. Usmála se a řekla: „Ahoj, dědo. Kde jsi byl? Mně tady bylo smutno.“

František položil ruku na čelo malé slečny. Chvilku čekal: „Myslím si, že teplotu už nemáš. Nebolí tě něco? Podle mě jsi zdravá.“ Fanyнка si sáhla sama na čelo a zamračila se: „No, dědo, já si myslím, že ještě úplně zdravá nebudu. Protože mám jedno veliké trápení. A z toho bych mohla znovu onemocnět. A opravdu nevím, jestli by mi to hlavně babička povolila.“ Zamyslela se a znovu pokračovala: „Ono by bylo nejlepší, kdyby byly Vánoce, ale to je škoda, protože je jaro a Ježíšek chodí v zimě. Jemu bych namalovala lísteček a mohla bych si přát cokoliv.“

Děda zvažněl, chvíli přemýšlel. Rozhodil do široka ruce se slovy: „Ale Fanyňko, dnes je první duben. To je také kouzelný den. A může se stát cokoliv. Je Apríl. Klidně můžou být i Vánoce. Chvilku počkej, něco mě napadlo. Babička má v komoře malý vánoční stromeček. Je sice umělý, ale to nevadí. A v mrazáku určitě leží dóza se zbytkem vánočního cukroví.“

Fanyňka si stačila jenom sednout na posteli a promnout si oči. Za pár minut stál malý nazdobený stromeček na stolku pod oknem a pod ním na tácku se rozmrazovalo cukroví. Děvčátko mělo stále nohy přikryté pod dekou. Nevěřicně kroutilo hlavou, jak je děda šikovný: „Jé. A my opravdu máme Vánoce,“ vydechlo.

František si opět sedl na kraj postele: „Co sis to vlastně, Fanyňko,

přála? Myslíš, že by ti to nyní Ježíšek mohl splnit?“

Holčička zvažněla, pokrčila rameny a začala vysvětlovat: „Včera mi babička vyprávěla, že u sousedů mají koťátka. Jedno prý je krásně mourovaté. Dědo, já bych toho mourečka moc chtěla. Mohla bych ho mít tady u vás a jezdila bych za ním. Jenomže babička ho asi nebude chtít. Snad jedině Ježíšek, že bych mu namalovala obrázek.“

Na chodbě se ozvaly kroky. Oba se současně podívali na dveře. Děda zdvihl pravý ukazováček a zasyčel: „Tiše, já něco babičce zazpívám.“ Udělal malou pomlku a začal: „Ne-seem váám no-viiny. Poo-slou-cheejte.“

Víc už děda nestihl. Dveře se otevřely a stála v nich babička. Spěšně vyhrkla: „On tu byl už pošťák?“ Rozhlédla se po místnosti. Uviděla svítící stromek a na tácku cukroví: „Co to má znamenat? Vy, jste se zbláznili? Vždyť je duben!“

V náruči měla zmuchlaný svetr a v očích úžas. A znova se zeptala: „Co to tady děláte? Dědo, proč je tady vánoční stromek a to cukroví?“ František začal vysvětlovat: „Babičko, je první duben čili Apríl. No, a můžou být třeba Vánoce. Fanyнка má jedno veliké přání, a to by jí mohl splnit Ježíšek.“

V babiččině náruči se svetr podezřele začal hýbat, a jako by to bylo samozřejmé vykroukla mouratá hlavička koťátka. Fanyнка vykřikla: „Jé, tak ono to opravdu funguje! Ježíšek to věděl!“

Vyskočila z postele a vzala si od babičky kotě do náruči. To okamžitě začalo spokojeně příst. Babička vnučku pohladila po vlasech: „Utíkej do postele, ty mudrlante. Vezmi si mourka s sebou.“

Dědo, vy jste s Fanynkou zase něco vymysleli. Ale když už máme stromček a cukroví, tak já asi půjdu dát vařit brambory na salát a z mrazáku vyndám kapra.“ Kroutic hlavou se mezi dveřmi ještě otočila.

Uviděla spokojenou vnučku, mazlíci se s koťátkem. Děda tu byl už jenom do počtu. Věděla, že kašel je ten tam. Znovu se usmála, co by jeden neudělal pro ty krásné oči dítěte... Dnes stačilo malé kotě a Vánoce.

Zdeněk HLEDAČ

Vánoční přímlyvy

svážu ti zápěstí vánočním řetězem
do vlasů vpletu ti Betlémskou kometu
štědře mě odměníš... přiznám i před knězem
úchyly vyryté šupinou do hřbetu

zkameníš úžasem jak žena Lotova:
Pomotalš tradice! Tak tedy pro příště...
na nebi zabliká JumboJet z Mošnova
že už se narodil... nebo kód letiště...

jestli je, s milostí pozná tě po hlasu -
Tichá noc nebude úplně nejtišší...
ach lásko, neděkuj – zde nejde o spásu
až pod mým jazykem zasténáš: Ježíši...

Jiří ŠANDERA

Podivná vánoční přání

To, co vám budu nyní vyprávět, se stalo v minulém tisíciletí.
Tehdy lidé neznali plyn ani mobily, pilinami, hnědým a černým
uhlím topili...

„To zase budou Vánoce,“ poznamenal jsem při pohledu z okna a
vrhl smutný pohled na dveře, za nimiž se nacházely běžky
připravené od loňské zimy kdykoliv vyrazit na túru. Jenže počasí
bylo jiného názoru. Mělo rozmarnou aprílovou náladu. Slunce chvíli
hřálo jako o závod srpnovou silou, a hned nato se zatáhlo a místo
bohaté sněhové nadílky vydatně přšelo. Na uplakané obloze se občas
objevila dokonce duha.

Moje máma rovněž hleděla smutně, ale nikoli z okna, ani na lyže,
nýbrž do kalendáře. „Do Vánoc zbývá už jen pár dnů a on stále

nejede! Jestli začne mrznout, tak nevím, nevím,“ říkala stále častěji. Čekali jsme na nákladní auto s černým zlatem jako na smilování boží. Dny ubíhaly a zásoba v našem sklepe se rovnala nule. Nebyl tam jediný kousek uhlí, nenacházela se tam jediná briketa. Dvacátý čtvrtý prosincový den se blížil a uhelný baron, jak jsme říkali šoferovi, jenž rozvážel uhlí, stále nikde. Hladový prázdný sklep marně čekal na přísun „potrav“.

„A co by sis přála pod stromeček?“ zkusil jsem změnit téma hovoru na optimističtější notu. „Mám to tady už týdný napsané,“ ukazovala maminka veliký papír, na který jsme si rok co rok psali tipy pro Ježíška. Bylo na něm pouhé jedno slovo: „UHLÍ“. „Teda, mamí, to jsi jediná, kdo si přeje pod stromeček uhlí.“ „Hlásili, že na Štěpána má začít pořádně mrznout,“ odpověděla a na čele jí zahrála další hluboká vráska. „Ty si vážně nic jiného nepřeješ? Něco na ten papír připiš,“ snažil jsem se z ní vydolovat alespoň malé přání. „Já nic nepotřebuju. Mně stačí být v teple a mít kolem sebe dobré lidi,“ ujišťovala. „Tak to tam připiš,“ řekl jsem jen tak z legrace. „Když jinak nedáš,“ zakroutila hlavou, vzala tužku a připsala na papír dvě slova: „DOBŘÉ LIDI“.

Na Štědrý den brzy ráno, ještě skoro za tmy, nás probudil šilený rachot. Celý dům se otrásal v základech. Co se děje? Vyskočil jsem z postele jako by mě píchl kružítkem a uháněl k oknu. Mé podezření se potvrdilo. Bylo mi jasné, že Ježíšek plní mamince přání a právě naděluje. Ten randál dělalo nákladní auto značky LIAZ, které nám zrovna vysypávalo před dům devadesát metrů českých briket. „Tak to tady, paninko, máte!“ ozval se hlas bodrého chlapíka, kterého nebylo skrz obrovské chuchvalce prachu téměř vidět. Ani jsme se ho nestačili zeptat, jak to, že pracuje o svátcích. Rychle zastrčil bankovky do kapsy a zmizel jako duch. Popadli jsme lopaty a pustili se za vytrvalého deště do skládání toužebně očekávané černé hmoty. Ten den jsme měli kapra se salátem až po desáté večer a zaděláno na housera, protože nás příšerně bolely záda a taky ruce a vůbec celé tělo.

Předpověď počasí se vyplnila do puntíku. Na Štěpána uhodily ukrutné mrazy a od toho dne mrzlo a mrzlo. My jsme ale měli doma teploučko a užívali jsme si povánoční pohody.

Ani jsme se nenadáli a byl tu poslední den v roce. V lednici se

chladil šampus, na stole se na nás smály chlebíčky a jednohubky. Uvelebil jsem se do křesla a zapnul televizi. Vtom se ozvalo zvenku volání, bušení na dveře a nepřetržité zvonění. Pospíchal jsem otevřít s průpovídkou na rtech: „Vždyť už jdu. Copak hoří?“ Venku stál soused a křičel: „Hoří! Hoří!“ „Kde?“ ptal jsem se překvapeně. „No, přece u vás. U vás hoří!“ Vyběhl jsem před dům a nevěřil vlastním očím. Z okénka, do kterého jsme před několika dny vhazovali brikety, se valil dým jak z komína parní lokomotivy.

Utíkal jsem do sklepa. Tam se všude vznášely kotouče šedobílé mlhy a štiplavého dýmu. Vidět nebylo na krok. Vzal jsem lopatu a zabořil ji do břicha té čoudící hromady. Okamžitě se na mě zazubily do ruda rozpálené kusy briket, jako by se mi vysmívaly. Měl jsem pocit, že koukám do jícnu rozružené sopky nebo do chřtánu soptícího draka. „Samovznícení. O tom jsme se přece učili ve fyzice v sedmé nebo osmé třídě,“ běželo mi hlavou. Ale že to zakusím na vlastní kůži, to mě ve snu nenapadlo.

„Ty brikety vám přivezli mokré a takhle to dopadlo,“ vyhodnotil stroze situaci soused a přidal radu: „Všechny je musíš vyvozit ven, rozložit před domem na tenkou vrstvu a pořádně polívat vodou. Voda to způsobila a voda to musí napravit.“ Sebral se a odešel.

„Devadesát metrů mám vyvozit ven? No to bude pořádná fuška. Znovu jsem se chopil lopaty, nabíral brikety, dával je do koleček a vozil přes tři místnosti ven do trávy před garáž. „Tohle budu dělat do příštího roku. A říká se Jak na Nový rok, tak po celý rok. To je mi ale pěkná perspektiva. Vypadá to, že budu celý následující rok vozit uhlí,“ brblal jsem si sám pro sebe. Ale nic jiného, pokud jsem nechtěl, aby nám shořel dům, mi nezbývalo. Zatál jsem zuby a pustil se do práce.

„Tak jsem sehnal pár pomocníků,“ ozval se mi najednou za zády hlas souseda, který před čtvrthodinkou odešel a já myslel, že se už nevrátí. Otočil jsem se, a to co jsem uviděl, mi vyrazilo dech. Předemnou stálo devět chlapů z naší ulice a každý třimal v rukách lopatu. Z každého domu jeden zástupce. Místo toho, aby si užívali poslední den v roce, koukali se na silvestrovskou estrádu nebo šli na ples, nechali doma své drahé polovičky, nasoukali na sebe montérky a plnili kbelíky, vozili kolečka, vysypávali je a zase nakládali.

Za chvíli jsme byli černí jako ostravští horníci a vyuzení jako

šrůtky masa čerstvě vytažené z komína. Venku mrzlo až praštelo, ale nám bylo horko. Maminka měla obavy, aby z toho ti naši silvestrovští pomocníci neomarodili, a tak vařila a nosila čaj s rumem a taky grog. Pořádně jsme si mákli, ale stihli jsme to přesně do půlnoci. Zrovna když kostelní hodiny odbíjely konec starého roku, chlapi vysypali poslední kolečka.

A tak se stalo, že jsme příchod Nového roku přivítali unavení, ale šťastní, na hromadě briket ve společnosti dobrých lidí, a i když byla venku pořádná kosa, cítili jsme příjemné teplo u srdíčka. Máma se spokojeně usmívala a šeptala mi do ucha: „Ten spisovatel, ten Romain Rolland má pravdu. Dobrý člověk ještě žije! Já bych ten název ale maličko poopravila. Ta kniha by se měla jmenovat Dobří lidé ještě žijí.“ Všem děkovala a každému nalila na cestu domů další slenku horkého nápoje. Tak se mámě vyplnilo i její druhé přání.

Ta historka ale měla ještě pokračování. Celý týden jsme hořící brikety vzorně polévali, pak jsme čekali až oschnou, a nakonec jsme je zase navozili zpátky do sklepa. Když už bylo konečně všechno palivo uskladněné a zůstal po něm na trávníku jenom černý flek, vzala maminka hrabě a pometlo a vyhrabávala v trávě uvízlé úlomky briket a vymetala zbytky uhelného prachu. Najednou se na zemi cosi zablyštilo. Vzala to do ruky, otřela a málem omdlela. Držela v ruce snubní prstýnek, který před více než třiceti lety ztratila, marně ho hledala a už se s ním dávno v duchu rozloučila.

A tak se stalo, že Ježíšek splnil mámě obě přání a přidal k tomu ještě bonus. Od té doby se všichni z naší ulice scházíme před naším domem na místě, kde tenkrát byla hromada briket a společně připijíme na Nový rok nejen šampusem, ale i horkým čajem s rumem. Je nám spolu dobře a veselo.

Napsal jsem toho moc nebo málo? Věřte, nevěřte, opravdu se to stalo.

Roman ELNER

Vánoce ve zlaté Praze, Jeruzalémě i Betlémě

Něžný Vánoce

„Přál bych si něžné Vánoce, Rony,“ zasnil jsem se při odpovědi na Ronyho otázku: „Jaký by sis, ty lumpe, přál letos vánoční dárek?“

Rony je nejenom kámoš, ale hlavně bárbr, tedak holič, a já seděl v křesle jeho pražského bárbršopu, a on se mi snažil přeleštit mou holou lebku a hlavně upravit rozvrkočený fousiska trochu do podoby Santa Clause.

„No jo, ty sentymetalisto,“ povzdechl si a pustil z reprobedniček vánoční předělávku jednoho pěveckého hitu brazilské skupiny Sepultura. Sotva dozněl death metal, už přede mě strkal zrcátko, abych se viděl ze všech stran.

„Takovej fešák, líbil by ses té tvé Marii,“ povzdychl si nad svým dílem.

„Ale těhotná Marie mi před čtrnácti dny zdrhla s Josefem,“ popustil jsem uzdu své melancholii a představoval si teplo jejího ztraceného těla. „Nemíním se v téhle milostné history dál pitvat, takže Marii vynech,“ poprosil jsem Ronyho a s pozdravem: „Požehnaný Vánočky bez chlupů a fousů!“ jsem se pustil zimní Prahou. Na každém rohu jsem nakoukl do kostelů a při přemítání před jesličkami jsem si představoval, jak vedle nich na slámě ležím s Marií. S tou mou bývalkou samozřejmě, přeci jen mám v sobě ještě trošku úctyhodného studu.

Vánoce ve zlaté Praze

Přeci jenom už mám nějaký ten křížek na hrbu a tak si pamatuju i Prahu popraškem zasněženou. Kolem dvoutisícího. Když se člověk šinul busem ze Strahova na Karlák. Nebo když jsem sebral odvahu a ráno si přivstal a vypravil se na prázdný Karlův most, abych se tam pomodlil u okopírovaných soch. Kdo by se trmácel do Lapidária, ale jako by mi po těch letech andělé zvěstovali, že ty moje modlitby asi neměly skrze ty kopie velkou sílu. Byly to takový modlitby 12345, který každý hned prolomí a nemají tu sílu. Trpím takovou ajťáckou samomluvou, kterou jsem načerpal kdysi z jedné knížky, jmenovala se Mein IT Kampf. Listoval jsem si v ní při jednom předvánočním

shonu v jednom velkém přeplněném knihkupectví, když do mě vrazila navedena asi andělem, gloria, ona. Kdože? No přeci dnes už mi nevěrná Marie. Byla to láska na první pohled a pár let nám vydržela. Mariiným heslem bylo rčení: Jaký si to uděláš, takový to máš. Byla ctížádostivá, před naším seznámením se dokonce dostala až mezi finalistky české miss. Být to za naší známosti, asi bych moc nesnes, aby mi ji očumovala polonahou půlka národa. Tenkrát, když jsem ty finalistky shlížel, ještě nevěda, že Marie je má, jsem si pomyslel: „Takovou holku, kdybych měl, tak bych snad podnikl o Vánocích cestu díkůvzdání do Jeruzaléma.“ Člověk míní a Pán Bůh mění. Už jste to někdy zkoušeli, vyslovit své přání nahlas? Zkuste to, ona se opravdu plní. To mám z motivační kniha Radímy Passerové: Pán Bůh, J. Ž. Š. a duch Svát'a. Za pár měsíců od četby jsem se srazil s Marií a vzájemně jsme se zalíbili. Oslnilo ji, že jsem úplně jiný než ona. „Ty seš takovej jinej,“ šeptala mi. A já: „Dyk jo, já sem muž a ty žena, a pěkně do sebe zapadáme.“ Láska nemá být přechozená a má mít vývoj. Já zastydl. Až donedávna se mi smála, že Bůh není, než se zaláskovala do ortodoxně věřícího Josefa. Abych Marii přesvědčil, že Bůh je, pouštěl jsem jí písně Karla Gotta. Mám ho rád. Vlastně měl jsem ho rád, jak jen metalista může mít rád Mistra.

Nejkrásnějším obdobím s Marií byly vždycky Vánoce. Poslouchali jsme doma nebo ze sluchátek před kostelními jesličkami Gottovi písně z alba Vánoce ve zlaté Praze. Tyhle jeho jediné písně se jí líbily. Adeste fideles pastores. Hurá aleluja. Ještě teď mi zní v uších. Ať už byla vánoční Praha zasněžená nebo mokrá nebo teple suchá, s Marií jsme ruku v ruce chodili staropražskými uličkami, nakoukávali do kostelů a postávali u betlémů. Občas jsem jí šeptal: „Ty moje opice.“ A sahal jsem jí pod sukni, pokud si ji oblékla. Láska těl i duší. Nejdřív mě v říjnu zklamal Karel Gott, když zemřel, a před pár dny i Marii, když mě opustila. Snažím se věřit, že to tak asi mělo být. To je moje radostná zvěst vánoční. Aby mi neuplavala jako nějaký mrštný kapr, tak se jí snažím drobně naporcovat a obaluju se ve vlastních myšlenkách a vzpomínkách. Asi bych měl zajít k psychologovi, nejlíp nějakými křesťanským, Jeroným Klimeš by nemusel bejt špatnej, nebo by to chtělo navštívit nějaký brutální deathmetalový koncert. Berlín by nemusel bejt špatnej. Nebo bych taky mohl dovádět na sněhu.

Cesta do Jeruzaléma

Dva dny do Štědrého večera. Ležím v posteli a čtu si. Tělo je unavený. Mysl je ještě unavenější. Marii mám v myšlenkách. Pořád mně v nich víří. Někdy oblečená, jindy nahá, v džínách, v sukni, s rozespalým obličejem, s úsměvem od ucha k uchu, zakaboněná, naštvaná s vráskou uprostřed čela, vyplazující na mě svůj jazýček, v dvoudílných plavkách, s rozpuštěnými vlasy, s drdolkem, s šálou od krku až po kolena, s pihou na pravém prsu, tak jemnou i drsnou na dotek, se škvírkou mezi dvěma horními předními zuby, jen v kalhotkách pod peřinou, se zavřenými očima a oddechující, smějící se, hledící mi z očí do očí, mávající na mě zdálky na kole, zakousávající se do čerstvě upečeného buřta u ohně, voňavě vykoupaná s vláčným tělem. Sakra! Tak dost! Marie, musíš mi pořád lízt do hlavy? Ach jo. I když už nejsme partnersky vedle sebe, jsme si vlastně blíží než kdy jindy. Magnetismus lásky.

Snažím se usnout. No a co, že během dne. Stromeček nebude, stačí mi jen nazdobená vánoční větvička v pokoji.

Snažím se usnout, ale nedaří se mi to. Marie znovu vítězoslavně naskakuje na mé vánočně laděné myšlenky a uvelebená pomalu něco hláskuje. Cože? Ještě pomalu, Marie, co to říkáš, snažím se jí odezírat ze rtů. J-e-r-u-z-a-l-é-m. Ano, Jeruzalém. Málem bych na tu první vánoční historku zapomněl.

První Vánoce s Marií. Na Štědrý den v novém pražském bytě. Ani nestačila říct, chci tě a už jsem jí ústa drtil polibky. Když jsem ji následně držel za ruku a ležel vedle ní, pronesl jsem nevinně, jak jen nevinně mohou znít slova po prvním milování v novém bytě:

„Opice, co kdybychom si zajeli do Jeruzaléma?“

„Jak to myslíš? Proč zrovna do Jeruzaléma?“ kontrovala.

„Protože jsem to slíbil.“

„Komu?“

„Bohu.“

„Jako Gottovi?“

„Ne, Bohu.“

„Aha. A cos mu slíbil?“

„Tenkrát, když jsme se my dva ještě neznali, ale koukal jsem na tebe v televizi při miss, jsem si pomyslel: 'Takovou holku, kdybych

měl, tak bych snad podnikl o Vánocích cestu díkůvzdání do Jeruzaléma. Myslím, že teď je na to správný čas.“

„Ale než objednáme letenky...“

„Marie, neváhej a věř mi, já ti teď zavážu šátkem oči a dovedu tě k našemu autu. Buď trpělivá, na nic se neptej a vyčkávej, vím, co dělám, naše láska je věčná. Miluju tě a tohle bude ten nejhezčí dárek, který ti dám.“

Měla mě ráda a věřila mi. Udělala přesně to, co jsem jí řekl. Už od prvního kilometru se ptala, kdy tam budeme. S každou touhle otázkou jsem se naklonil k jejím rtům a políbil ji. Vanul vítr se sněhem, stěrače v jejich rytmu stírali čelní sklo a já sledoval jejich pohyb zprava doleva a přitom mě napadlo, zjistit jako při trhání okvětky, jestli – má mě ráda (vpravo) – nemá mě ráda (vlevo) – má mě ráda... Než jsem po nějakých padesáti kilometrech auto zastavil, vyšlo mi samozřejmě: Nemá mě ráda. Sytý hladovému nevěří.

„Kde to jsme, pročs zastavil?“ zmateně reagovala Marie.

„Konec cesty, jsme tu.“

Stáli jsme na silniční křižovatce, Marie mrkala odšátkovanými očima a já ji ukázal na nedalekou vesnici poblíž Příbrami a Milína. Vedle automobilu se jako růže květ skvěl silniční ukazatel: Jeruzalém.

„Wikipedie by dodala, asi pětasmdesát obyvatel,“ vyskočil jsem z auta, abych jí otevřel dveře na její straně a v mysli mi šrotovalo, jak ji zkouluji na nedalekém zasněženém poli.

Cesta do Betléma

Den do Štědrého večera. Ležím v posteli a čtu si. Tělo je unavený. Mysl ještě unavenější. Marii mám opět v myšlenkách. Pořád mně v nich víří. Někdy oblečená, jindy nádherně nahá, v teplákové soupravě, v župánku, s obličejem bez mejkapu i s ním, začtená do knihy, s nohama čvachtajícíma v poloprázdném bazéně, rozzuřená k nepřítelosti, zakaboněná, našťvaná s vráskou uprostřed čela, zohnutá nad vrnicím a polehávajícím kotětem, v jednoduchých plavkách, s vlasy nakrátko, s drdolkem, s čepicí s bambulí, se škvírkou mezi dvěma horními předními zuby, jen v kalhotkách pod peřinou, se zavřenými očima a oddechující, směřící se, hledící mi z očí do očí, mávající na mě zdálky na rozhledně, pijící pivo ze

sklenice jako první a poslední zedník na stavbě, voňavě vykoupaná s vláčným tělem. Sakra! Tak už opravdu dost! Marie, musíš mi pořád lízt do mí hlavy? Magnetismus lásky.

Snažím se usnout. No a co, že během dne.

Snažím se usnout, ale nedaří se mi to. Marie znovu vítězoslavně naskakuje na mé vánočně laděné myšlenky a uvelebená pomalu něco hláskuje. Cože? Ještě pomalu, Marie, co to říkáš, snažím se jí odezírat ze rtů. B-e-t-l-é-m. Ano, Betlém. Málem bych na tu druhou vánoční historku zapomněl.

Blížily se druhé Vánoce s Marií. Vypadalo to opět na Štědrý den v staronovém pražském bytě. Ani mi ten večer nestačila říct, chci tě a už jsem jí ústa drtil polibky. Když jsem ji následně držel za ruku a ležel vedle ní, pronesl jsem nevinně, jak jen nevinně mohou znít slova po obvyklém milování v bytě:

„Opice, co kdybychom si zajeli do Betléma?“

„Jak to myslíš? Proč zrovna do Betléma?“ kontrovala.

„No...“

„Počkej! Že to bude jako před rokem. Slíbil's to Gottovi nebo Bohu? ... A mám dojít pro šátek?“

„Ne, nikam nechod', ne, nikomu jsem nic neslíbil ... jen bych opravdu rád strávil Vánoce ve skutečném blízkovýchodním Betlémě.“

„Aha. Tak já se podívám na last minut letenky například do Tel Avivu?“

Prostě chytrá jak opice. Měla mě ráda a věřila mi. Udělala přesně to, co jsem jí řekl.

A za pár dní už jsme se vznesli do oblak. Už od prvního kilometru mi občas pošeptala, že se těší na Betlém. S každou touhle její větou jsem se naklonil k jejím rtům a políbil ji. Sledoval jsem její dmoucí se řadra a přitom mě napadlo, zjistit jako při trhání okvětí, jestli – má mě ráda (její pravý prs) – nemá mě ráda (její levý prs) – má mě ráda... Než se ozvala informace, že jdeme na přistání, vyšlo mi samozřejmě: Nemá mě ráda. Nevěřící Tomáš.

Ocitli jsme se v Izraeli. Všechno šlo ráz na ráz. Překročili jsme izraelsko-palestinskou hranici a před námi se rozprostřela malá palestinská vesnička Betlém. Plná turistů. Tamější směs duchovna i kýče měla až afrodiziakální účinky, které se ve mně mísily s

cudností. Neodvážil jsem se Marii sahat pod sukni a neodvážil jsem se ani počítat tisíce variant jesliček všude kolem nás. Seznámili jsme se s místním Santa Clausem, viděli jsme skauty hrající na dudy – pozůstatek britské okupační správy, do kostela svatě Kateřiny jsme se dostali jen se vstupenkou s davy dalších chtivých. Byl to vánoční zážitek, nezapomenutelný vánoční zážitek. Ale beze sněhu.

Sněží

Je Štědrý den. Ležím v posteli a čtu si. Tělo je unavený. Mysl je ještě unavenější. Marie už mi zase pomalu klepe v mysli na vrátka. Tak to teda ne! Nenechám si zkazit krásný den. Dopřdele Marie, dneska vypadni! Dneska na tebe nemám náladu! Potřebuju sních. Praha suchá, bez vločky.

Procházím se podvečerním Václavákem. Africké Vánoce. Mezi vánočními stánky se pohybují černošští naháněči a zvou mě na striptýz, sex a další radovánky těla v blízkých hanbatých podnicích s červenou lucernou. Kluci, já bych radši duchovno. Kluci, já bych radši sních. Ani nemusím žadonit. Za chvíli nasněží. Na Václaváku se dá prostě sehnat cokoli. I vánoční dárková dávka kokainu. Zase budou Vánoce na sněhu. Marie, dal bych si i čaj, ale udělám si ho sám.

V čase půlnoční mše mi v kapse poblíž Václavského náměstí pípne SMS od Josefa: Marie porodila, je to kluk, 50 cm, Ani tu zprávu nemůžu a nechci dočíst. Stulím se na chvíli k jesličkám na nejbližším náměstí. A znovu nasněží.

Maruška

Přemýšlím na Nový rok, proč jsme se vlastně s Marií rozcházeli? Sedím na nádraží a někam jedu. Asi bych měl zjistit kam. Povstanu a v tom do mě vrazí kolemjdoucí mladá dívka. Omluvně se na mě usměje a než stačí něco říci, předejdu ji a vychrlím s úsměvem idiota:

„Jak se slečno jmenujete, jste překrásná, rád bych se s vámi seznámil.“

„Vy romantiku, asi jsme se právě seznámili, já jsem Maruška.“

Je nádherná. A to jsem ještě nezahlédl její dušičku. Uvidím za Maruškou siluetu přicházejícího Ronyho. Už vzpomínám, jedeme na

jeho chatu. Hned na něj volám a ukazuju na mi po boku stále stojící usměvavou Marušku:

„To bys nevěřil, s kým jsem se tady před chvílí seznámil.“

A pomyslím si, tenhle příběh už tu, skoro bych řekl, jednou byl. Musím vyjít na čerstvý vzduch před nádraží. Na nos mi dopadne čerstvá sněhová vločka. Pane Bože, díky. Láska je rozpustná jako lžička instantní kávy.

Aleš JANOTA **Vánoce (z pohledu kapra)**

Každý z nás se přes rok soužil
v rybníku jak v base,
kdo z kaprů by nezatoužil
po vánočním čase?

Slíbili nám hezký výlet,
vylovit se dali,
jen toho, jak cestu sdílet,
trochu jsme se báli.

S kamarády jsem se tlačil
v úzké tmavé kádi,
ten, kdo se však s námi vláčil,
celý pobyt hradí.

Do nádrže na náměstí
hned ráno nás vzali,
viděli jsme lidi v dešti,
jak se na nás smáli.

Koupil si mě nějaký pán,
po dechu jsem lapal,
v síťovce mě domů nesl,
málem jsem mu zkapal.

Nejdřív jsem se tvářil pyšně,
než mi ránu dali,
dlouhým nožem bezostyšně
mladý život vzali.

Moje duše sledovala,
jak jsou ze mne řízky,
máma, ta by bědovala,
můj věk byl tak nízký.

Smažili a polykali
mé tělesné zbytky,
bodejť by z nich popukali,
a cítili výtky.

Ať každý tvor z rybí říše,
vykoná akt pomsty,
ať se kruté lidské pýše
kostí v krku pomstí.

Drazí moji kapří bratři,
nevěřte už lidem,
kdo uvěří, ten smrt spatří,
sežerou vás s klidem.

Pavel VELEŠOVSKÝ
Potíže s kaprem

„Mohl bys, miláčku, prosím tě, už dojít pro toho kapra?“

„Jo, už to vypínám,“ hbitě odpovídám, ale nemám v sobě dost odhodlání, abych kliknul na „Ukončit“ a mé rozbolavělé oči ještě rychle přejíždějí příchozí poštu. Tak je to se mnou vždycky. S původním úmyslem pouze zkontrolovat e-mail jsem se nejprve podíval, jaké nás čeká o svátcích počasí, oklepal jsem se nad zprávami Policie ČR, nevěřicně jsem si přečetl o Angličance, která trpí banánofobií a politoval jakéhosi muže, který má úzkostný strach z žen, ignoroval jsem hity letošních Vánoc, projel jsem si televizní program, podíval se na údajně skvělý YouTube, na který mě odkázal kamarád a jako vždycky to byla zase pitomost, při fotkách zavzpomínal na loňské Vánoce a po hodině a půl jsem konečně otevřel poštovní schránku, abych nepromeškal něco naléhavého, ale jako vždy to byly pouze fórký, zaručené testy inteligence a neodolatelné nabídky Viagry. Konečně se tedy odhlašuji a tím připravuji o štěstí desítky svých přátel, kterým jsem nepřeposlal mail, jenž měl také mě v následujících deseti dnech učinit šťastným do konce života.

„Byla bych moc ráda, kdybys mně taky trochu pomohl.“

„Však už jdu, trochu jsem se zdržel u počítače.“

„Sliboval jsi mi, že hned ráno dojdeš pro toho kapra a koukni, je deset pryč. Abys nějakého ještě sehnal, všude bude plno lidí. To víš, všichni ho shánějí na poslední chvíli jako ty.“

Oblékl jsem se do kabátu, spočítal peníze a v duchu se ptal sám sebe, jestli jsem náhodou neudělal chybu, že jsem vymazal ten mail, který mi měl přinést štěstí. To ještě moje milá netuší, že musím kromě kapra sehnat také nějaký ten vánoční dárek.

„Až přijdeš, tak přines ze sklepa nějaký brambory a pomůžes mi udělat salát.“

„S radostí,“ vyhrkl jsem, abych ji trochu uchlácholil a vrátil se zpět do vánoční nálady.

Vyšel jsem na mrazivý vzduch a ten mě najednou osvěžil pocitem blaha. Byl jsem rád, že jsem venku a že jsem na chvílku unikl naší nefalšované předvánoční atmosféře. Okna jsou nepříjemně holá,

protože záclony se převalují v pračce a otevřená, aby se vyvětralo, i když nevím proč, neboť mi připadá, že u nás doma mrznu kvůli větrání každou chvíli, kuchyň je zapařená, jak se vaří, bytem hučí vysavač a obývací voní ironem. Jen to překlenout a pak už přijdou ty opravdově klidné Vánoce, stromeček se rozsvítí, františek zavoní a koberec se zasype jehličím. Posadím se pak vedle své drahé a pevně ji stisknu. Potom si to užijeme, ale nejprve... nejprve musím sehnat toho kapra. A dárek. Ale co, co jen koupit?

Žádné zástupy lidí jsem samozřejmě nepotkal, kádě byly plné, ale lidé skoro žádní. Všichni prchají do hypermarketů. Přišel jsem k jedné z kádí a nahlédl do studené vody, abych vybral jednoho z těch živých kaprů a odsoudil ho k popravě. Jak krutý osud čeká ty chudáky, člověk, jak nějaký císař, jen ukáže prstem a nešťastný šupináč dostane ránu do hlavy.

„Dejte mi třeba tohohle,“ řekl jsem a abych se aspoň trochu omluvil svému svědomí, dodal jsem v duchu, promiň, ale tys byl nejhezčí. A pak už jsem se jen díval, jak je ten kapr bezmocný. Ploutve mu jsou teď k ničemu, když po nich nemůže utéct, ale aspoň zakvičet kdyby mohl jako ostatní zvířata. Mohutný zarostlý muž ho uchopil do svých prokřehlých rukou a položil ho na dřevěnou desku.

„Chcete ho zabít?“

Nech si ho zabít, ať to nemusíš dělat ty, slyšel jsem v duchu svoji manželku.

Nezabíjej mě, říkaly kaprový oči. Střetli jsme se pohledem jak ve filmu a já stál před osudovým rozhodnutím. Jedno já mi říkalo, budeš ho muset pak zabíjet ty a to druhé já, intelektuálně založené, mi šeptalo, nehraj si na Pána Boha. Pro kapra musela ta vteřina trvat celou věčnost. Rybář s připraveným nástrojem čekal na můj verdikt.

„Dejte mi ho do tašky.“

Proč jsem to říkal, nadával jsem si. Stejně ho budu muset nakonec zabít já a to si vůbec nedokážu představit. Pěkně jsem si to zavařil, to zas bude doma řečí. Kapr neříkal nic, jeho pohled byl stále nepřítomný, ale jeho kapří srdce jásalo.

Zase jsem poslechl mé nesprávné já. Mé intelektuální svědomí se zas kamsi schovalo a já naopak uvažoval nad tím, jak a čím ho doma klepnu. Paličkou nebo válečkem? A hlavně dát pořádnou ránu, aby, chudák, netrpěl. V tom zmatečném uvažování jsem úplně zapomněl,

že mám koupit ještě dárek. Tak snad zítra.

Přiběhl jsem domů, rovnou napustil vanu a vrátil kaprovi ještě pár hodin života.

„Jé, tatínek nám koupil živého kapra!“ radostně volaly děti a já je nervózně okřikl.

„No, to mám teda radost“, řekla maminka, ale ráda určitě nebyla. „To jsem, děti, zvědavá, jak ho bude váš šikovný tatínek zabíjet.“

Já jsem taky zvědavý, vzdychl jsem si pro sebe, jak jsem si utíral ruce. A když jsem chtěl za sebou zavřít koupelnové dveře, jako kdybych uslyšel:

„Nebudeš mě zabíjet, že ne?“

Bud' mě šálil sluch, nebo se ve mně ozvaly výčitky svědomí.

Přinesl jsem si ze sklepa brambory a pustil se do salátu. Myslel jsem si, že při té práci přijdu na jiné myšlenky. Zabítí kapra budu řešit, až na to přijde čas, místo kapra budu radši přemýšlet o tom svém dárku. Jenže jakmile jsem si připravil nůž, vybavily se mi ty asociace. A jak jsem krájel bramboru, říkal jsem si, ještě že ta nemá oči, kterýma by na mě prosebně vzhlížela. Ale když jsem si šel do koupelny umýt ruce, pohled na vanu mi znovu připomněl mé předvánoční trauma. Opět si utírám ruce do ručníku a opět ten hlas:

„Co bude k tomu bramborovému salátu. Asi kuřecí řízky, že jo?“

S úlekem jsem se podíval do vany a tam na mě kouká kapr. Jeho oči už nebyly nepřítomné jako jindy, jeho pohled mě přímo probodával.

„Nechceš snad říct, že si na tom salátu mám ustlat já?“

Rychle jsem utekl z koupelny, ruce ještě zpola mokré. Tak už jsem se z toho dočista zbláznil, to je moje psychika už tak nahlodaná? Otázky se mi v hlavě zmateně honily, zatímco jsem luxoval v obýváku. To se mi muselo zdát, zvířata jsou přece němá, natož ryby. Náhle vysavač utichl a já už si s hrůzou říkal, že i tahle věc se nakonec bude ze své vlastní vůle sama zapínat a vypínat.

„Miláčku, dnes už jsme přece luxovali“, divila se manželka s vytaženým kabelem v ruce.

„Aha.“

Na nic jiného jsem se nevzmohl. Bloumal jsem po bytě, navenek předstíral, že uklízím, ale to byly jen automatické pohyby, uvnitř mé mysli vládl naprostý zmatek, děsil jsem se toho, že trpím nějakými

halucinacemi, že přestávám být normální, strašně jsem se vylekal, když jsem se nevědomky dotkl přerostlé palmy v rohu obývacího a byl jsem rád, že mě zrovna nikdo neviděl. A samozřejmě jsem se za každou cenu snažil vyhnout koupelně. Jenže jako naschvál jsem tam musel jít ještě asi třikrát. Kapr však už zůstal němý a s blízkým se večerem jsem se začal utěšovat, že to asi opravdu byly jen důsledky pouhého přepracování. Zítra začnou svátky a všechno bude zase v pořádku.

Večer, když už děti tvrdě spaly a manželka zhasla v koupelně, došla řada na mě, abych vykonal poslední hygienu. I když jsem se už trochu zklidnil, přece jen jsem musel sebrat trochu odvahy, než jsem vkročil do koupelny. V ostatních místnostech už zavládla tma a to zas přeci jenom určitou měrou působí na pošramocenou psychiku.

Jenže on zase začal: „Doufám, že máš v sobě aspoň špetku svědomí a nedopustíš se tak ohavného zločinu.“

Čistil jsem si zrovna zuby a leknutím jsem odhodil kartáček, takže podlaha byla plná cákanců od zubní pasty.

„Budeš mít dost síly na to, abys mě klepnul? Nebo si snad chceš na mně pochutnat? A jak by sis mě nejlépe představoval? Na černo, na modro, s česnekem nebo na hořčici? Kapří filety, biftek nebo čevapčiči? A co taková rybí polévka, ta by taky nebyla špatná. Hlavně si dej pozor na kosti, ať ti nezaskočí, až budeš zas jednou přednášet o humanitě, lidskosti a právu jednotlivce na svobodný život.“

Vypadl jsem z koupelny, zhasnul a během dvou vteřin jsem byl v ložnici. Ještě mi znělo v uších: „Nezabiješ! Nezabiješ!“

„Vzbudíš děti, miláčku,“ přivítala mě manželka. Potom zívla a zhasla a já jí záviděl, jak v klidu odchází do říše spánku. Já měl oči pořád vytřeštěné a ruce se mi klepaly. Ve tmě jsem měl pořád před očima tu hnusnou kapří hlavu. Převaloval jsem se na posteli asi hodinu, ale v takovém stavu jsem nemohl usnout.

A tu, jako když do mě vjede blesk, jsem se rozhodl k činu. Opatrně jsem vstal, potichu za sebou zavřel a začal se kvapem oblékat. Nastartoval jsem před domem auto a šel zpátky do koupelny.

„Tak pojď,“ zašeptal jsem, „ale ať nás nikdo neslyší.“

Vytáhl jsem kapra z vody a v síťovce jsem s ním seběhl do auta. Světla z reflektorů prorazila noční tmu a osvětila haldy sněhu podél

ulice. Rozjel jsem se do předvánočního ticha a vydal se za město. Připadalo mi to dobrodružné a vánočně kouzelné. Jel jsem sám tajně tmou, minul jsem poslední značku a ujížděl opuštěnou silnicí mezi zasněženými poli. Byla předvánoční noc a já vezl v autě vánočního kapra. Když jsem vyjel z lesa, ocitl jsem se u rybníka. Odbočil jsem ze silnice a pod pneumatikami zapraskal zmrzlý sníh.

„Sekyru!“ zatrnulo mi, ale jak jsem se přiblížil ke břehu, zjistil jsem, že jí nebude bohudíky třeba.

„Tak se měj, kapře“, řekl jsem a do ticha se ozvalo šplouchnutí.

Kapr vesele zamával ocasem a zmizel v černé hlubině. Otočil jsem se a šel zpátky k autu, které na mě poslušně čekalo a spokojeně vrčelo.

„Počkej ještě“, zastavil mě známý hlas, „za tvůj lidský přístup si zasloužíš odměnu. Nejsem sice zlatá rybka, ale aspoň jedno přání bych ti splnit mohl. Ovšem nesmíš ho vyslovit nahlas, jinak vše pokazíš.“

Jenom jsem se pousmál a beze slova odjel. Přece nebudu věřit na pohádky. Nechtěl jsem si přiznat, že něco jsem si přece jenom tajně přál.

Když jsem přijížděl zpátky do města a viděl svítící billboard, napadlo mě stavit se v obchodáku, když mají nyní nepřetržitou otevírací dobu. S košíkem v ruce jsem se v klidu a osamocen procházel mezi regály a nakoupil zbývající dárky. Splněno. S nenadálým pocitem štěstí jsem nastoupil zpátky do auta, na původní kaprovo místo jsem položil jiného kapra, mraženého, rozporcovaného, zafoliovaného a jel domů. Opatrně jsem odemkl a nechal se pohltit tmou spícího bytu. Po špičkách jsem se vkradl do ložnice, uleh a vydechl s blaženým pocitem úlevy. To asi probudilo moji milou, protože v polospánku zašeptala:

„Copak se děje, miláčku?“

„Nic, jen spi dál, Růženko.“

Přitulil jsem se k ní a nechal se uspat jejím živočišným teplem. Cítil jsem se šťastný. Tak se to přeci jenom tomu kaprovi povedlo, pomyslel jsem si. Určitě to zafungovalo lépe než rozesílat pochybné e-maily desítkám svých přátel.

Marta FURCHOVÁ

Vánoce s láskou

Až první
sněhová vločka
snese se
z třpytivého nebe,
ví každý,
že
bez přátel,
bez rukavic zebe.

Tak přeje bližním
v zemi ráj,
doleje sklenky

po okraj,
dárečky váže
láskyplně
červenou páskou
s přáním
ať naplní se
život náš
jen
štěstím,
zdravím,
láskou.

Jan ŘEHOUNEK

Jak jsem fotil Vánoce

Bude-li vám připadat, že následující řádky vyprávějí příběh z minulého století, pak máte pravdu. Odehrál se a do mysli se mi vepsal, lépe řečeno vpálil, již v roce 1960. Možno také říci fotografickou terminologií, uložil se mi ve formě latentního obrazu do mysli, aby mohl být nyní vyvolán hydrochinonem vzpomínek a jako černobílá fotografie předložen čtenáři.

V roce 1959 našel můj bratr pod vánočním stromečkem fotoaparát značky Flexaret. Jenže Ježíšek se tehdy osudově spletl, jelikož bratra ten dárek vůbec neoslovil a brzy skončil v krabici na dně skříně. Odtud jsem ho tajně vylovil já a za pomoci souběžně přiložené knihy „Vyvolávejte si svoje filmy doma“ se vnořil do tajů fotografické práce.

Již při první návštěvě drogerie na náměstí, za účelem zakoupení černobílého filmu šestkrát šest, červené krabičky univerzální vývojky, sáčku ustalovače a fotopapírů šestkrát devět centimetrů o normální gradaci, jsem získal spojence – pana drogistu Pitnera. Starý pán, v němž zůstala prvorepubliková preciznost soukromníka a úcta k zákazníkovi i po znárodnění jeho živnosti, také sám amatérský

fotograf, se zaradoval, že k němu přišel desetiletý kluk se zasvěceným sebevědomým požadavkem fotografického materiálu a když jsem mu hned následující týden přinesl ukázat dvanáct, sice primitivně, ale správně vyvolaných, zkopírovaných snímků o formátu šest krát šest centimetrů, začal mne oslovovat „pane kolego“.

V oné „chytré knize“ jsem se dočetl, že je možné fotografovat i doma, v místnosti, a to za pomoci magnéziového blesku. Protože se blížily Vánoce, předsevzal jsem si, že vyfotím celou naši rodinu u vánočního stromku. Za osmnáct korun z našetřených peněz jsem si zakoupil černý sáček s obrázkem obličeje proti bílému rozprsklému světlu a od pana Pitnera dostal radu, že to funguje na tři metry při cloně jedenáct a setině vteřiny. „Jakmile se to rozsvítí, počítejte, pane kolego – jednadvacet, pak hned musíte exponovat, protože to hoří asi tak tři vteřiny, ale uprostřed je to správné světlo,“ pravil znalecky.

Na Štědrý den odpoledne jsem si vše pečlivě připravil. V pytlíčku byly čtyři válečky, zespodu opatřené tenkými doutnáky, nahoře s očky, skrz které jsem provlékl přiložený drátek, jímž jsem blesk přivázel na násadu koštěte. Trochu mi přišlo divné, že jsou čtyři, ale upokojilo mne, že drátek je jen jeden, a tak jsem smotal doutnáky tak, abych je mohl zapálit najednou.

Večer, po slavnostní večeři a rozdání dárků se na můj pokyn shromáždili všichni členové rodiny před ozdobeným stromečkem, já opřel smeták s přivázaným bleskem nahoře o židli, zavěsil si na krk fotoaparát, nastavil setinu vteřiny a clonu jedenáct, natáhl uzávěrku, zaostřil... Pak jsem škrtl sirkou, zapálil doutnáky, poklekl, aby blesk byl za mnou nad mojí hlavou, našel na matnici v šachtice fotopřístroje usmívající se obličeje shromážděných příbuzných, dal prst na spoušť... Pokojem se ozvalo příšerné zasyčení a za mnou se rozblesklo tak intenzivní světlo, jako když vybuchne supernova. I přes obrovské leknutí jsem spoušť, aniž jsem stačil počítat „jednadvacet“, zmáčkl, ovšem o zlomek času později, kdy už magnézium dohořovalo a pokoj se začal zaplňovat bílým kouřem. Když kašlající otec uhasil hořící násadu smetáku a máma otevřela okno i dveře na chodbu, aby průvanem vyvětrala dusivý kouř, dostal jsem namísto vděku za fotografické služby facku.

Druhou mi rozkacený rodič dal, když uviděl fotografii onoho

svátečního okamžiku. Před nádherně ozdobeným stromečkem se neusmívá, nýbrž ďábelsky šklebí celá naše rodina, s děsem rozšířenými zorničkami, otevřenými ústy a strachy zježenými vlasy a rozhozenými rukama.

Pana Pitnera ovšem fotografie nadchla. Sice mě nejprve pokáral, že jsem si nepřečetl přiložený návod k použití magnéziového blesku, neboť každý váleček měl sloužit k pořízení jednoho samostatného snímku, ale vzápětí vzrušeně ocenil, že díky zpoždění v expozici, způsobeném tím, že mne intenzita světelného výboje zaskočila, nedošlo k preexponování snímku a mezi fotografovanými se vytvořila naprosto neopakovatelná atmosféra zděšení.

Třetí facku jsem od táty dostal, když se moje fotografie objevila otištěna na stránkách časopisu Květy, kam jsem ji na doporučení svého fotografického pana kolegy Pitnera poslal.

Tomáš CHOURA

Jde Kudlanka do Betléma

(autor byl inspirován slečnou
ze seznamky s nickem Kudlanka bezbožná)

Jde Kudlanka do Betléma,
padá na ni velká tréma
před Ježíškem maličkým,
přináší mu hračky.

Heeej! Kudlanka zavolá
na oslíka, na vola.
Tak jsem tady s dárečkama
a koukám, že zatím sama.

Oslík hýkne od jeslí:
Ježíška už odnesli,
přišla pozdě, milá zlatá,
zvenku táhne, zavři vrata.

Kudlanka je ospalá,
tisíc mil sem t'apala,
tak za chvíli v jesličkách
spí, Kudlanka maličká.

Nad vánočním Betlémem
na Kudlanku vzpomenu,
přišla pozdě, přišla pěšky,
čekat na ni, to je těžký.

Richard POLZER

Vánoce? Prosím, jak je libo!

Kdysi dávno, v časech, kdy neexistovaly počítače ani mobilní telefony, jsme jako malá děcka mohli celé prázdniny běhat a řídit u babičky. A nikdy se na nás nezlobila. Babičky jsou přece vždycky ty nejhodnější na světě a všem měří stejným metrem. Úplně nejraději vzpomínám na povídkové buchy... nebo ty s tvarohem. Takové, co si nesl pohádkový hloupý Honza do světa ve svém ranečku. Jak krásně voněly a my, malí darebníci, měli zamazané pusy a ulepené prstíky od cukru, to vám bylo panečku dobře. A protože nás bratrance a sestřenic bylo požehnaně, asi jako o Matějské pouti, nikdy jeden pekáč nestačil. Babička nás tak spravedlivě podělila, že na ni nikdy nezbylo. „Jenom si dejte, milánci, co já se takových dobrot už najedla... a starší člověk už toho tolik nepotřebuje.“ Potom sama měla hrnek cikorky se suchou skývou a moc krásně se u toho usmívala a my věděli, že je šťastná.

Ale taky si moc dobře pamatuji ty naše karamboly na kole, padání ze stromů i kotrmelce při schovávané. To potom potlučený usmrkanec tahal babičku za sukni a ukazoval odřená kolena, jindy bouli na čele nebo třisku v zadnici. Nikdy se nic horšího naštěstí nepříhodovalo. V takové chvíli se babiččina voňavá kuchyně proměnila v lazaret, potlučenec skončil na štokrleti u kamen, krvavá místa byla za soucitného přihlížení nezraněných dětí polita kysličníkem, boule zamáčkuty lahví od piva, tedy plnou, krásně vychlazenou a orosenou. A nakonec, jak bylo hotovo a poslední slíčka už ukápla, čekalo to nejkrásnější. V kredenci byla kouzelná plechovka plná bonbónů a čokolády. Flastr na kolena, lokti či na čele dodával poranění potřebnou vážnost a cukrátko, to zase vracelo dětské dušičce ten správný pocit, že svět je v pořádku, i když se něco zrovna nepovede. Ale to úplně nejkrásnější bylo babiččino pohlazení, a jak na nás šibalsky mrkla a pošeptala: „Milánci moji, zlato se zkouší ohněm, statečnost neštěstí.“

Časem my byli čím dál větší, dospělejší a rozumnější... naše prázdniny kratší a volna se nám nedostávalo. Rozutekli jsme se do všech koutů, studovali různé školy, dokazovali světu i sami sobě, co

všecko umíme, a babičku vídávali dvakrát za měsíc, jednou za čtvrt roku nebo jen na Velikonoce a o Vánocích. Však to kouzlo staročesky zdobeného stromečku, nejlepší rybí polévky na světě a pohlazení upracované staré dlaně naší babičky byly každý rok jistě ta nejlepší odměna, co jsme si mohli přát. Alespoň jednou v roce celá rodina zase pohromadě a naše babička se tak krásně usmívala a my věděli, že je šťastná.

Jen čas nejde zastavit, se stářím ubývalo síly, přišly neduhy a vleklé choroby. Ta dobrá žena, co vždycky a každému dokázala pomoci, sama skončila po těžké operaci v nemocnici. První Vánoce, kdy jsme se nesešli všichni pohromadě. Svátky, kdy jsme se střídali jeden za druhým na nemocničním pokoji. Byla slabá, upoutaná na lůžko, ale ten její krásný úsměv zůstal. A taky, jako každý rok, nás všechny pohladila, šibalsky mrkla a pošeptala: „Milánci moji, zlato se zkouší ohněm, statečnost neštěstím.“ Nakonec polohlasně a trochu nazlobeně dodala: „Tak tyhle Vánoce se moc nepovedly, ale nebojte, udělám vám další a mnohem lepší.“

Jenže ty krásné, staré dobré časy nejde vrátit. Přišla druhá operace, další narkóza a pomaloučké zotavování. Jiskra v babiččině oku už nebyla tak jasná a ke všemu se přidala stařecká zapomnětlivost.

Babička se sice stala hvězdou léčebny, lékaři i ošetřující personál ji zbožňovali, my mohli kdykoliv na návštěvu, ale špitál je špitál. Jenže to se teprve začaly dít věci. Vyprávěla mi o nádherných západech slunce na mořském pobřeží, šumění borových hájů nebo o jarní procházce po rozkvetlých loukách. Dokonce se jednou pochlubila, jak se přihlásila do tanečního kurzu pro pokročilé. Kdyby nebyla více než půl roku upoutaná na lůžko, klidně bych jí to věřil. Ptal jsem se jejího ošetřujícího lékaře, co si myslí o tom šumění hájů, o západech slunce, o tanečních i o tom, že v březnu plánuje udělat Vánoce. „Jen jí přejte, mladý pane, takové šumění boru je stokrát lepší než tinitus – to protivné pískání v uchu – a západ slunce, který vidí na prázdné stěně, bude jistě krásnější než stařecké deprese. Jo, a jestli touží po Vánocích teď, když před chvílí skončily Velikonoce ... no co, udělejte Vánoce. Jestli poslouží, mám takový malý smrček v květináči, přinesu ho.“ Nu což, tak jsme zabalili dárky, kamarád je

rybář, tak byl i kapr, celá rodina se sešla... sestřičky s námi zpívaly koledy a babička zase měla tu jiskru v oku a moc krásně se usmívala a my věděli, že je šťastná.

Nakonec nás všechny stejně jako kdysi pohladila, šibalsky mrkla a pošeptala: „Dneska je prvního dubna, milánci, apríl. Ale že se nám ty Vánoce podařily, co říkáte?“

Josef DÁŇA **Hodina sněhuláků**

Vyšli jsme tenkrát Ven
pár kroků před Oblevou

Zem byla ukrytá
pod vanilkovým cukrem

A ty jsi voněla mrazem a cigaretou

Tuším,
že někde v půli kopce
nás překvapila
hodina Sněhuláků

Už od léta jsem pro ní schoval
Hrnec bez uší.

Koště nám zapůjčil
Svaz zahradních trpaslíků

O oči obrali jsem
plyšového medvěda
to aby necivěl
až tě zas budu hladit

Mrkvička nosu byla
pravda
trošku shnilá

A taky neměl úsběčko

K pokřtění proto postačil
čaj s rumem

Nechali jsme ho
na tom kopci na pospas

Na cestu dolů jsme si stopli Taxisáně

Zbytek nás dovez Pěškobus

Večer se budeme milovat
pod Jedličkou

Radka M. POSLUŠNÁ

Nazujte holiny

(písnový text na motiv „Nesem vám noviny...“)

Nazujte holiny a pojd'te ven,
déšť pokryl nížiny na štědrý den
Čvachtejte pilně a neomylně,
čvachtejte pilně a neomylně,
nepadejte.

Noha po blátě moc dobře klouže,
zadek namíří přesně do louže.
Ať je venku náledí či bláto,
ať je venku náledí či bláto,
zakloužeš si

Není stop po sněhu ani ledu
na nový rok hlásí zas oblevu.
Lyže, sáně a brusle uklid'me si,
lyže, sáně a brusle uklid'me si,
zaplavme si

Jaroslava PECHOVÁ

Hodně hodná Jaruška

Každou chvíli k nám měl přijít Ježíšek. Tlouklo mi srdce jako zvon - či spíše zvonek nebo ještě výstižněji zvoneček, neboť jsem byla sotva sedmileté děvčátko s nosíkem plných pih, modrýma očima a blondatými vlásy sepnutými do culíků. Na první pohled hotový andílek, ale hluboko ve mně čertík, který mě neustále ponoukal, abych někde běhala, skákala, dováděla, pitvořila se a hlavně se s každým dala do řeči, protože už tehdy jsem byla uhranutá lidskými příběhy. Moje maminka z toho byla celá rozmrzelá. Neměla tušení, že musím všechno poznat, prozkoumat, objevit, vypátrat a pak si ony zážitky uložit hluboko do paměti, abych si je v dospělosti, až budu psát, postupně vynesla na světlo boží a rozjítřila jimi svoji fantazii.

„Na tebe musí být pevná ruka, jinak vyrosteš jako dříví v lese,“ říkávala.

Mého tatínka však taková představa vůbec neděsila. Byl vášnivý myslivec a les měl rád, stejně jako měl rád mne i se všemi výstřelky, poklesky a prohřešky. Přál si vroucně, abych byla chlapec, a když se mu jeho přání nevyplnilo, stejně na mne měl metr, jako bych byla kluk. Proto mi u něj všelijaké lumpárny prošly. Až jednou, asi týden před Štědrým dnem, se mne poprvé nezastal, když mě mamka zase za něco kárala. Došlo mi, že jde do tuhého. Kdopak ví, co jsem tehdy vyvedla. Za ta dlouhá léta už si nevzpomenu. Rozhořčený hlas maminky však slyším ještě dnes.

„Tak to jsi přehnala!“ zlobila se. „Budeš jediná holčička v celém Rakovníku, které Ježíšek nenadělí pod stromeček žádný dárek, protože už i on má tvého zlobení dost!“

Stála jsem, jako když do mne uhodí. Rozlít si to u samotného Ježíška, tak to jsem tomu dala. Co jenom vymyslet, aby se nade mnou slitoval? Ještě večer jsem ho písemně odprosila a ráno obálku s adresou „Ježíšek – Nebe“ vložila do poštovní schránky.

„Není ta holka nemocná?“ strchovala se maminka. Vůbec neměla radost z toho, že se jí splnil sen o hodně holčičce, která sedí celý den tiše jako pěna. Neustále mně sahala dlaní na čelo, aby se přesvědčila, zda nemám horečku. Já však nemocná nebyla. To mě jen přepadla

veliká starost. Co když dopis Ježíšek nedostane včas? A jestli ho po mně vůbec přečte, když maminka tvrdí, že škrábu jako kocour. Už jsem se viděla, jak u rozsvíceného stromku bulím, neboť mi přijde zaručeně líto, že nebudu od Ježíška obdarovaná. Den před Štědrým dnem jsem té nejistoty měla dost. Mé celoroční úspory z prasátka – celých devět korun a dvacet pět haléřů československých – skončily v kapsičce zimního kabátku a nastalo veliké dilema. Za co je mám utratit? Co by za ně asi vybral Ježíšek? Mé rozhodnutí opatřit dáreček pod stromek za něj se mi zdálo jako nejlepší řešení. Dlouho jsem se rozhodovala mezi prstýnkem, korálky a беруškami do vlasů, ale nakonec penízky skončily na pultě v knihkupectví na rakovnickém náměstí, kde mi padla do oka knížka Bubáci a hastrmani od Josefa Lady. Ještě zbyly drobnáky do cukrárny U Mouchů na šumák a energit.

Štědrý večer nastal, koledy přichystal – a přichystal i dobroty u prostřeného stolu a pod ozdobeným stromečkem kupu dárků pro každého člena rodiny – tedy i pro mne. Spadl mi kámen ze srdce, že jsem si to u Ježíška přece jen vyžehlila, když myslel i na mne. Maminka nás postupně všechny podělila podle toho, jaká jmenovka byla na balíčku. Náhle udiveně pozvedla obočí. To si totiž všimla, že pod stromečkem zůstal ještě jeden, o kterém neměla tušení, kde se tam vzal. Nenapadlo ji, že jsem tam knížku zabalenou do vánočního papíru nenápadně propašovala já. Obracela balíček v rukách ze všech stran a úžas v její tváři nešlo přehlédnout. Sestra Helenka i tatínek rázem zpozorněli. „Copak je na tom dárku tak zvláštního. Komu vlastně patří?“ tázali se.

„Hodně hodné Jarušce,“ přečetla maminka rozechvělým hlasem větu napsanou mým neumělým písmem.

Každé Vánoce si na onu příhodu z dětství vzpomenu. A pokaždé pod vánočním stromečkem najdu dáreček se stejným označením. Není důležité, že si ho koupím sama. V okamžiku, kdy ho rozbaluji, věřím, že je od Ježíška. A vždy mu ráda slíbím, že se alespoň pokusím být hodně hodná Jaruška.

Eliška KOPPOVÁ

Doma nejlíp

Kvůli mně nazdobili stromek s předstihem. Brzy po svátcích zase odjíždím, tak abych si ho užila. Třpytí se v ranním světle jako štěstí. Ten třpyt nepodržíš, nezmocníš se ho, můžeš se jen opájet, dokud je čím. Je ještě čím? Zůstalo tu něco z toho, co jsem mívala ráda? Snad jen ten nepostižitelný třpyt...

Jsem tu třetí den a už mám za sebou dlouhé turné po obývacích pokojích.

„Ani nevíme, že jsi tady,“ vyčítají mi doma. „Přijedeš a sotva tě vidíme.“ Můžu snad za to, že mě touží všichni známí vyzpovídat? Abych si to usnadnila, natiskla jsem si odpovědi na nejčastější otázky. Co v té Anglii vůbec děláš? Líbí se ti tam? Kolik ti to hodí? Jak tam bydlíš a za kolik?

„Co je to?“ ptala se překvapeně Eva, když jsem jí ve dveřích vtiskla do ruky svazek papírů.

„Svědectví o mém pobytu v Anglii. Podrobné a vyčerpávající.“ Abych to pořád neomívala jako gramofon...

„Aha...“ Ta Bohdana se v cizině ale změnila. Budeme ji muset trochu polidštit. „Posaď se u nás. Co si dáš?“ – „Tak a teď nám pověz, jak tam žiješ. Kde pracuješ, jak...“

„Všechno najdete v těch papírech, vždyť jsem vám to řekla.“ Vymění si pohledy. Přece nebudeme číst nějaký papíry, když to můžeme slyšet naživo.

A tak mě donutili přece jen otevřít pusu a odemlít už potolikáté svůj part. Jen jedna otázka padla navíc. „Našla sis tam někoho?“ Celá Eva. Zatvářila jsem se záhadně, jako že tohle probereme jindy, až budeme samy. Rozdala jsem zámořské čokolády, pochválila cukroví, děti i novou ložnici a rozloučila se. Večer mě čeká další štace. Jiný obývací, stejná role. Marně pátrám po bolesti v krku, která by mě zachránila. „To nám nemůžeš udělat!“ A už mi předkládají hromadu receptů, jak z toho ven, abych tu návštěvu nemohla odříct.

Den před Vánoci jsem se vymluvila, že musím pomáhat mámě, a šla se projít. Všude bylo jako po vymření, z mokřých stromů kapala voda a po sněhu ani památky. Z lyžování letos asi nic nebude... Škoda, to byl jeden z důvodů, proč jsem zavítala na Vánoce domů.

Na kraji lesa jsem potkala souseda se psem.

„Tak ses na nás přijela podívat, Bohdanko? A jak se máš v té daleké cizině?“

Beze slova jsem vytáhla z kapsy potištěné papíry a nechala souseda stát s pusou dokořán. „Ale já s sebou nemám brýle!“

V naší rodině je zvykem, že se na Štědrý den scházíme v různých domácnostech. Letos to vyšlo na nás. Máma měla nervy na pochodu. „Musíme ještě přidělat jeden plech vanilkových rohlíčků. Tohle by nestačilo.“

„Ale stačilo mami. Vždyť oni taky něco dovezou.“

„Jenže nás pomluví, znáš je.“

„To udělají stejně.“

Odpoledne se začali sjíždět hosté. Teta Marta s manželem vynášeli z auta krabice jídla, které se bude za týden vyhazovat. „Proč si děláte takovou škodu, Martičko?“ Protože milujeme hojnost a nikdo nás v ní nepřekoná. Dávná rivalita sester pokračuje. Která z nás má delší vlasy, dřív si najde kluka a první se vdá? Která bude mít větší dům a napeče víc cukroví?

„A kde je Bohdanka? Musí nám všechno vypravovat.“ To jsme zvídaví, jaký tam udělala štěstí. Snad ne moc závatný...

Strpení! Bohdanka právě bojuje s tiskárnou, protože jí došly letáky. Jak na potvoru se musela zaseknout právě teď. Zkusím poprosit bratrance Pavla, jestli by se na to nepodíval.

„A proč zrovna dneska?“ diví se ostatní. „Je Štědrý den.“ Pavel to uvítal jako záminku zbavit se na chvíli hlučného rodinného kruhu. Od rána drží půst a hlady se mu podlamují kolena. Tak tak, že zdolal schody ke mně do pokoje. „Nevyšla už ta první hvězda?“ zeptal se roztouženě. Poodhrnul záclonu a zapátral v šeru. Zdálo se mu, že jednu hvězdičku vidí, byla to však jen světla přijíždějící oktávky. Na dvoře parkovali Fojtkovi. Jejich děti vyrazily z auta a naplnily celý dům křikem, dupáním a chřestěním padajících ozdob. Tahaly mě za ruce, ale víc, než mé zážitky je zajímaly anglické sladkosti.

Jejich rodiče přivezli místo potravin spousty fotografií z cest, které letos podnikli. Švagr otevřel komp a já jsem otupěle sledovala barevné obrázky pláží a památek ze všech koutů světa. Když na obrazovce zazářil stůl obložený tahitskými specialitami, Pavel tiše

zaskučel, zvedl se z pohovky a úpěnlivě se zahleděl na noční oblohu. Počasí mu nepřálo. Přes den bylo zataženo a neobjevila se ani hvězdička. Než jsem našla baterku, abych mu zablikala na zahradě a zachránila ho, dosmažila máma rybu a usedlo se k slavnostní tabuli. Spojené stoly byly pokryté svátečními ubrusy a blyštěl se na nich míšenský porcelán. Jako na zámku. Mezi Fojtkovic dětmi se strhla pranice o místo, takže je museli rozsadit. Pavlovi se po prvních lžících rybí polévky vrátila do tváří barva a švagr se rozpovídal o výhodách stavebního spoření.

„Zesil trochu ty koledy,“ pošeptala mi máma „nic kvůli němu neslyším.“

Během hlavního chodu zatelefonoval tetě Martě syn. „Nazdar Pepunko.“ Její zněznělý výraz se však rychle změnil. „To je kráva!“ ulevila si a hlásky z rádia přitakávaly: „Dudlaj, dudlaj, dudlajdá...“ Bratranec Pepa se zřejmě zase pohádal se ženou.

Po večeři začaly šustit papíry a ozývat se výkřiky radosti a překvapení. V balíčku nadepsaném svým jménem jsem našla vepřovou kost pro psy...

„To patří Žarykovi,“ vysvětlil mi manžel tety Marty. „Zkus tenhle.“ Napodruhé to byl pánský necesér. Ani táta si nevěděl se svým dárkem rady. „Pěkná propiska, akorát mi nejde otevřít.“ Byla to vodou nesmyvatelná řasenka...

K půlnoci se první hosté zvedli k odchodu. „Ty papíry nevyhazujte,“ přikázal táta, když byli pryč. „Schováme je na příště.“

„Vždyť jsou popsány z minulého roku, tati! Znovu se to poplete.“

„Tak se to přelepí. Škoda kupovat nový.“

Za týden mi skončila dovolená a vracela jsem se zpátky do Anglie.

„Jak sis odpočinula?“ ptala se v nemocnici má portugalská kolegyně. Obě pracujeme jako pomocné síly na oddělení nevléčitelně nemocných a není to žádný med.

„Všude dobře, doma nejlíp, vid’,“ odpověděla za mě, protože jsem mlčela. Chopily jsme se vozíků se svými stařečky a odvážely je na krytou terasu, kde se podávala snídaně.

Jitka CHAL

Nesem vám noviny (nový text)

(písňový text na motiv „Nesem vám noviny...“)

Z té vaší krajiny poslouchejte.
Nesem vám noviny, rozjímejte.
Co kdy kde bylo,
se přihodilo,
to se prosilo,
přízpůsobilo.
Nereptejte.

Nechte si noviny, mám internet.
Do každé rodiny zprávy jdou
hned.
Google hned hbitě
přehlédne sítě
ví, co sháníte
líp, než vy víte,
šťouravý zvěd.

Včera jsem s ROPIDEM chtěl
popojet,
Dneska mám spojení, je tam i let.
Par kilometrů
pěšky ve svetru
prošel k večeru.
Navštívil Petru,
Mohl jsem jet.

Informace ze světa, z domova
Neomylně hledám cézet. nova
Lesy bez mechu,
lev chytil blechu,
běžec bez dechu
a pro potěchu
Borhyová.

Prsty při vaření olepené,
listy kuchařky tím poničené.
Už na to seru,
tablet si беру
Z receptů, věru,
si nevyberu,
zatraceně.

Ruce se mi třesou, stařecký třes.
Dotykáč s noblesou kupuji dnes.
Pro urychlení
mám pochopení.
Jen to třesení
zdržuje dění.
Nevzdám to přec.

Josef DÁŇA
Vánoční blues

Zmrzli jsme v Kosteletě
a potom zašli na svařáka

Vánoční neděle
duše se vždycky někde fláká . . .

Ospalý jehličí
Voní nám přes grotesku

A nikdo nekřičí
snad jenom srdce
plný stesku

Vánoční cukroví
teď s láskou
peče někdo jiný

Kapr ví kulový
o příčinách mý kocoviny . . .

Píšem si Poslovi
o všechny
směšný ptákoviny

I když jsme hladový
zbavit se
Celoroční Špíny . . .

Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ
Pracovní Vánoce aneb Jak k nám přiletěl Santa Klaus

Emočně nejvypjatějším obdobím v mojí práci je začátek listopadu. Je to totiž doba, kdy se píšou směny na prosinec. A v něm je spousta dní, kdy byste raději seděli doma a koukali na pohádky, než vysvětlovali opilcům, jaký je rozdíl mezi pohotovostní ambulancí a

záchytkou.

Abyste mě správně pochopili, pracuji v jedné malé nemocnici. Skoro všichni se tam známe, jsme dobří kamarádi, ale když přijde ono rozebírání vánočních směn, neznáme bližního. Brek, naštvaní, citové vydírání, to vše je na denním pořádku. Když pak někdo „chytne“ štedrovečerní službu, ostatní mu soucitně poklepou na rameno, za rohem však začnou tančit tanec vítězů, který znamená jediné. Tento rok se jim to vyhnulo.

Letošní Štědrý den připadl na mě. Navíc jsem měla sloužit na interní ambulanci, což se úplně neslučovalo s mojí představou klidných Vánoc. Už od začátku prosince jsem byla ve stresu, co se letos udá. Čím více ostatní přestávali pracovat, chodili na divoké předvánoční večírky, pekli cukroví a kupovali stromečky, tím více se u mě stupňovala nervozita.

Štědrý den začal nad očekávání klidně. Mezi pacientem s průjemem a druhým se zápalem plic jsme si se sestřičkami stihly u umělého epilepticky blikajícího stromku dát dárky. Večere v nemocniční jídelně – zlatá ryba s bramborovou čepicí (rozuměj rybí filé s bramborovou kaší) - sice kapra a bramborový salát připomínala hodně vzdáleně, kuchař si ale vysloužil alespoň jeden kladný bodík za kreativitu. Když už jsem si začala myslet, že služba o Vánocích vlastně není zase až tak špatná věc, překazil poklidnou atmosféru jeden telefonát a následný sled událostí.

„Dobrý večer, posíláme k vám vrtulník. Není to nic vážného, jenom jeden horal, který spadl do rokle. Sanitka se k němu nemohla dostat, tak jsme museli poslat vrtulník. Nejspíš zlomená levá holeň, je ale potřeba vyloučit vnitřní zranění. V krajské nemocnici mají momentálně plno, proto ho posíláme k vám. Jo a ještě drobnost, je to cizinec, nemluví česky ani anglicky, asi bude nutný překladatel.”

Přestala jsem poslouchat u slova vrtulník.

„Prosím? Vrtulník? My tu ale nemáme heliport.”

„Já ho tu vidím na mapě. Je označený jako funkční.”

„A kde prosím je?” Trapně jsem se zeptala po delší odmlce.

„Je ze zadní strany vedle rehabilitačního pavilonu,” ozvalo se v telefonu.

V této nemocnici jsem pracovala už tři roky. Dalo by se říct, že bych zde mohla dělat placeného průvodce, protože jsem přesně

věděla, kde se jaké oddělení nachází, kde sídlí sanitáři, i kde sedí ajťáci. O tom, že máme heliport, jsem však dosud neslyšela. Vrtulník tu tedy musel přistát naposledy před více než třemi lety.

Vykoukla jsem z okna ve čtvrtém patře, abych to popisované místo viděla. Dalo by se nazvat různými způsoby - například jako kuřácký plácek nebo parkoviště. Rozhodně ale ne jako místo pro přistávání vrtulníků. Pravda, velké písmeno H asi kdysi na tom asfaltu namalované bylo, nicméně už nějakou dobu přes něj byly načárané bílé čáry označující parkovací místa. Jedno auto tam dokonce stálo.

Běžela jsem do sesterny sdělit jim tuto horkou novinku. Sestřičky taky nevěděly, že tu můžou přistávat vrtulníky. Stejně tak to nevěděl ani doktor na JIP, který se mnou sloužil. A už vůbec nikdo nevěděl, jak se na takové vrtulníkové přistání připravit. Přilet vrtulníku jsem viděla naposledy v seriálu Chirurgové, naživo nikdy.

Vzhledem k tomu, jakou rychlostí se v naší nemocnici šíří nejruznější zprávy od bulvárních drbů až po „zaručené“ informace nejvyššího utajení, se podařilo vypátrat majitele zaparkovaného auta prakticky okamžitě. Mezitím, co primář gynekologického oddělení přeparkovával svůj mercedes, jsme se snažili najít nějaký manuál, který by nám řekl, jak se připravit na tento historický okamžik. Nic jsme nenašli a hnal nás čas.

„No říkali, že to akutní není, tak ARO volat asi nebudeme,” nejistě pronesl můj zkušenější kolega.

„Sestři, připravte postel a přijed'te s ní k zadnímu vchodu,” snažila jsem se zakrýt i já svou nejistotu.

Za chvíli jsme dva doktoři a pět sester stáli seřazení u vchodu nejbližší heliportu v bílých papučkách a ponožkách. Těm mělo být brzy konec, protože venku se, klasicky, jak už to na Vánoce bývá, rozpršelo a cesta vedla bahnitým terénem.

A už je to tu. Hluk a extrémní lokální vítr jasně signalizovaly, že si na centrále nedělali srandu a vrtulník tu opravdu hodlá přistát. Výjev, kdy ke stroji se stále se točící vrtulí, přibíhá sedm zmatených bíle oblečených lidí táhnoucích za sebou archaicky vypadající postel, nad kterou drží jedna ruka deštník, si nenechalo ujít pár kolemjdoucích, kteří pravděpodobně spěchali ke štedrovecernímu stolu. Přilepili se k zadnímu plotu a s úžasem v očích tuto scénu sledovali.

Když se otevřely dveře vrtulníku, všichni jsme se seběhli k

„případu”. Můj kolega místo toho, aby zavalil záchranáře otázkami ohledně zdravotního stavu pacienta, vytáhl mobil a udělal si selfie se slovy, že tohle tady už asi nikdy nezažije.

Za pomoci třech zdravotníků a čtyřech přihlížejících a radících se podařilo pacienta dostat z lehátka na naši rozvrzanou kovovou postel. Se záchranáři jsme v rychlosti probrali zdravotní stav pacienta, počasí během letu a taky štedrovečerní zvyky u nich doma. O několik dešťových kapek později kdosi prohlásil, že tu debatu přesuneme dovnitř. Pacienta, kterého zakrývala jen lehká peřina a částečně deštník, jsme tedy převezli do ambulance.

Pacient se celou dobu na nás culil, takže hororové scénáře, kdy se snažíme zachránit život holýma rukama a resuscitujeme na pojízdné posteli, se naštěstí nenaplnily. Normálním vycházkovým krokem nás osm komplet promočených a zabahněných osob přešlo celou nemocnicí, aby se dostalo na vyšetřovnu.

Až jsem se pacientovi představila, rozhodla jsem se, že se vyptám na nějaké podrobnosti.

Po několika otázkách, které zůstaly bez odpovědi, jsem si vzpomněla, že je vlastně cizinec.

Natáhl ke mně ruku a řekl: „Santa Klaus.”

„Tak hlavně že ho ten humor nepřechází, to je vždycky dobré znamení”, pomyslela jsem si a otočila se k počítači.

Stejně jako jindy jsem v systému najela na složku příchozí pacienti. A tu to na mě vykouklo. V kolonce jméno bylo napsáno Santini Klaus. Národnost italská. Tak nějak ze zvyku jsem si začala broukat písničku od Franka Sinatry Santa Claus Is Coming to Town. Nebroukala jsem asi dost potichu, protože se ke mně přidal i ležící Santa. Až jsem přezpívala celou sloku, otočila jsem se od počítače a podívala se zpět na pacienta. Pořádně jsem si ho prohlédla a najednou mi přišlo, že tam fakt vidím nějakou podobu s opravdovým Santa Clausem. Tedy ne opravdovým, tím kresleným. Zkrátka můj Santa měl taky bílý plnovous.

Ted' už jsem to nevydržela zase já, vytáhla mobil a jednoduchým mezinárodním slovem fo-to jsem mu naznačila, že budeme spolu navždy zvěčnění. Asi moc nechápal proč, možná si i myslel, že v českých nemocnicích pracují blázni, ale mně to bylo jedno. Já mám totiž fotku se Santou.

Italština se zdála být problém. Italsky umím říct jenom buongiorno, Italia, spaghetti, pizza, cappuccino a Mussolini. Došla jsem k závěru, že tato slovní zásoba mi stačit nebude. Základy latiny sice mám, ale s výrazem sulcus tendinis musculi flexoris hallucis longi, v překladu kanálek pro šlachu dlouhého ohýbače palce, asi taky nepochodím. Jenže, kde na Štědrý večer seženete překladatele?

Nejprve jsem obvolala čtyři kolegy z různých oddělení, kteří se mnou ten den sloužili. Ač jsme vytvořili dohromady pestrý jazykový rozsah od hebrejštiny až po základy svahilštiny, italštinu nikdo neovládal.

„Jedna moje pacientka je učitelka italštiny,” vzpomněla si kolegyně toho dne sloužící na geriatrii, „neví sice, jaké je datum ani v jakém je zrovna městě, ale každý den při vizitě mi recituje italskou básničku.”

A tak se stalo něco ne zas až tak běžného. V sedm večer jsme babičku vytáhli z pokoje, posadili na kolečkové křeslo a přijeli s ní do ambulance. Nevím sice, jak moc překlad odpovídal realitě, ale vzhledem k tomu, že věty dávaly alespoň jakýsi hrubý smysl, rozhodla jsem se ho považovat za správný.

Po několika vyšetřeních vylučující jakékoliv vnitřní zranění jsme Santovi řekli ciao a poslali ho na chirurgii. Tak snad tam z něho měli stejné Vánoce jako my na interně.

Ráno na Boží hod jsem předala službu dalšímu nešťastníkovi, kterému letos ty nepracovní svátky jaksi nevyšly. Cestou domů jsem si však říkala, že i když jsem měla letos jenom filé a umělý stromeček s kýčovitými světýlky, přeci jen na letošní Štědrý den jen tak nezapomenu. Protože mít fotku se Santou se jen tak někomu nepoštěstí.

Dovětek: V lednu dělali studenti medicíny babičce překladatelce test na demenci. Když se jí zeptali, jak prožila svátky, odpověděla že se setkala s italským Santou Clausem. Kdyby její slova záhy nepotvrdila sestřička, skončila by babička pravděpodobně s daleko horším výsledkem.

VÝSLEDKY 19. ROČNÍKU ŘEHEČSKÉ SLEPICE 2020

HLAVNÍ CENA: Nebyla udělena.

I. kategorie (POEZIE) – 25 prací

1. cena – Josef DÁŇA (Brno) za básně „Hodina Sněhuláků“ a „Vánoční blues“
 2. cena – Tomáš CHOURA (Homole u Panny) za báseň „Jde Kudlanka do Betléma“
 - Aleš JANOTA (Žilina) za báseň „Vánoce (z pohledu kapra)“
 3. cena – neudělena
- Čestné uznání
- Marta FURCHOVÁ (Chlumec nad Cidlinou) za báseň „Vánoce s láskou“
 - Zdeněk HLEDAČ (Ostrava) za báseň „Vánoční přímlyvy“
 - Jan ŘEHOUNEK (Nymburk) za báseň „Tři králové“

II. kategorie (PRÓZA) – 26 prací

1. cena – Veronika MIŠKAŘÍKOVÁ (Brno) za povídku „Pracovní Vánoce aneb Jak k nám přiletěl Santa Klaus“
 2. cena – Roman ELNER (Unerázka u Mor. Třebové) za povídku „Vánoce ve zlaté Praze, Jeruzalémě i Betlémě“
 - Eliška KOPPOVÁ (Praha) za povídku „Doma nejlíp“
 - Pavel VELEŠOVSKÝ (Jičín) za povídku „Potíže s kaprem“
 3. cena – Jaroslava PECHOVÁ (Praha) za povídku „Hodně hodná Jaruška“
 - Jan ŘEHOUNEK (Nymburk) za povídku „Jak jsem fotil Vánoce“
- Čestné uznání
- Josef JINDRA (Sobotka) za povídku „Hodinky“
 - Richard POLZER (Velká Bystřice) za povídku „Vánoce? Prosím, jak je libo!“
 - Jiří ŠANDERA (Milonice) za povídku „Podivná vánoční přání“

III. kategorie (PÍŠŇOVÝ TEXT) – 13 prací

1. cena – Jitka CHAL (Praha) za písňový text „Nesem vám noviny (nový text)“

Zvláštní cena:

Cena Knihovny Václava Čtvrťka:

- Alena BARTOŇOVÁ (Jilemnice) za povídku „Mourek“

Porota:

Odborná porota:

Stanislava Benešová, Eva Černošová, Jana Franče Jirásková,
a Václav Franc

Porota III. kategorie:

Členové Řehečského kvarteta

Abecední seznam účastníků Řehečské slepice 2020

BARTOŇ Karel, Praha

BARTOŇOVÁ Alena, Jilemnice

ČUTKA Jiří, Lázně Bělohrad

DÁŇA Josef, Brno

ELNER Roman, Unerázka u Mor. Třebové

FURCHOVÁ Marta, Chlumeck nad Cidlinou

HAJNÁ Lenka, Lanškroun

HALTUFOVÁ Eva, Hradec Králové

HLEDAČ Zdeněk, Ostrava

CHAL Jitka, Praha

CHOURA Tomáš, Homole u Panny

JANOTA Aleš, Žilina

JINDRA Josef, Sobotka

KARASOVÁ Dana, Praha

KOPPOVÁ Eliška, Praha

KRTILOVÁ Alena, Mělník

KREMPLOVÁ Kristýna, Brno

KUCHAŘ Rostislav, Olomouc

LÍBALOVÁ Zdenka, Mělník

LÍROVÁ Jindra, Mělník

MÁŠOVÁ Svatava, Kroměříž

MATYSÍKOVÁ Libuše, Vrchoslavice

MARÁŠKOVÁ Jiřina, Praha
MIŠKAŘÍKOVÁ Veronika, Brno
NEDOMOVÁ Alena, Vidonice
NĚMEC Jiří Wilson , Žerotín
NOVOTNÁ Olga, Jablonec n. Nisou
PECHOVÁ Jaroslava, Praha
POLZER Richard, Velká Bystřice
REZEK Miroslav, Staré Splavy
POSLUŠNÁ Radka M., Dražetice
ŘEHOUNEK Jan, Nymburk
SAIDLOVÁ Libuše, Úvaly
SCHRÖTTER Josef, Dřetovice
ŠANDERA Jiří, Milonice
ŠIMEČEK Jáchym, Brno
TYLŠAR František, Veselí nad Lužnicí
VACULÍKOVÁ Mayuri, Praha
VAĐUROVÁ Věra, Praha
VELEŠOVSKÝ Pavel, Jičín
VÍDENSKÝ Martin, Letohrad
VÍDEŇSKÝ Jiří, Moravské Budějovice
ZÁKOUTSKÁ Zlata, Nová Paka
ZVONAŘOVÁ Marta, Praha
ŽEREBOV Nikola, Plzeň

Texty v tomto sborníku neprošly jazykovou korekturou.

„APRÍLOVÉ VÁNOCE V ŘEHČI“

Sborník prací 19. ročníku literární soutěže
Řehečská slepice 2020

Sestavil Václav Franc
Spolupráce Martin Žantovský
Kresba loga Pavel Hons

Vydalo Sdružení rodáků a přátel Řehče
V Nové Pace a Řehči dne 18. dubna 2020
u příležitosti slavnostního vyhlášení
výsledků soutěže v Jičíně
Vydání první
2020